

بیل و ازژدها

للاج روابط تنش آلود دو کشور در سال های اخیر خواهد بود؟

بیشتری گرفت. در شرایطی که هر دو کشور فشارهای جدیدی را از سوی آمریکا به دلیل تجارت با روسیه متحمل می شدند، یکن و دهلی-نو گام بزرگی را برای عبور از درگیری مرزی خون‌بار سال ۲۰۲۰ برداشتند و توافق کردند که تلاش‌ها برای حل و فصل اختلافات مرزی را بیشتر کنند.

در این میان، سفر وزیر امور خارجه چین به هند و سفر نخست‌وزیر هند به چین برای اولین بار طی هفت سال گذشته نقطه عطفی در روابط دو کشور محسوب می شود. تحلیلگران آمریکایی سفر مودی به چین را نگران‌کننده می دانند. آلیشا آیرس، تحلیلگر شورای روابط خارجی آمریکا نوشته است: «این نشست در پس‌زمینه یک وخامت شدید، نگران‌کننده و کاملاً ناگهانی در روابط آمریکا و هند برگزار می‌شود. این وخامت، ناشی از تصمیم دولت ترامپ برای اعمال یک تعرفه ۲۵ درصدی بر هند و افزودن ۲۵ درصد دیگر به عنوان جریمه به دلیل خریدهای نفتی این کشور از روسیه است. این اقدام یک اختلاف کاملاً جدید ایجاد کرده و هند به شدت به این موضوع معترض است. رسانه‌ها و تحلیلگران استراتژیک هند خشمگین هستند و این موضوع، چالشی در حوزه دیپلماسی عمومی برای واشنگتن ایجاد کرده است. مردم از خود می‌پرسند چرا ایالات متحده، که دهه‌هاست برای ایجاد یک مشارکت استراتژیک قوی با هند همکاری کرده، ناگهان در قبال شریک نزدیک خود رفتاری بدتر از آنچه با برخی از سرسخت‌ترین رقبای خود دارد، در پیش گرفته است. چین به خاطر واردات عظیم نفت از روسیه، با چنین تعرفه‌های تنبیهی‌ای مواجه نمی‌شود و توجیه این رفتار دوگانه دشوار است.»

به گفته او، «یکی از عناصر کلیدی که در طول بیست و پنج سال گذشته ایالات متحده و هند را به هم نزدیک‌تر کرده، نگرانی مشترک درباره توازن قوا در آسیا بوده است. اگر هند اکنون نگرانی‌های جدی‌تری در قبال ایالات متحده در عرصه جهانی داشته باشد (نگرانی‌هایی که ممکن است از جهانی با چین مشترک باشد) این امر اساس گفت‌وگوی استراتژیک را به طور کامل تغییر

می‌دهد.»

سی‌ان‌ان روز جمعه در گزارشی به

جنبه تاریخی روابط چین و هند پرداخت و نوشت که مسیر روابط هند و چین، از دوران برادری پسااستعماری تا رقابت راهبردی کنونی، تحولی بنیادین را تجربه کرده است. هند در سال ۱۹۵۰ به‌عنوان یکی از نخستین کشورها، جمهوری خلق چین را به رسمیت شناخت و روابط دیپلماتیک با آن برقرار کرد. دهه نخست این روابط تحت تأثیر چشم‌انداز مشترک «همبستگی آسیایی» قرار داشت. با این حال، این دوستی نوپا با وقوع جنگ مرزی سال ۱۹۶۲ به شدت آسیب دید؛ درگیری کوتاه‌مدت اما شدیدی که میراثی از بی‌اعتمادی عمیق و یک مناقشه لاینحل مرزی بر جای گذاشت که همچنان به عنوان یک چالش اساسی در روابط دوجانبه باقی مانده است.

طی دهه‌های بعد، به‌رغم تداوم تنش‌ها در مرزهای مشترک، رهبران دو کشور تلاش‌هایی را در جهت توسعه مناسبات اقتصادی به کار بستند که به رشد چشمگیر تجارت دوجانبه منجر شد. اما این موازنه شکننده با درگیری‌های مرگبار دره گالوان در سال ۲۰۲۰، که به جان باختن دست‌کم ۲۰ سرباز هندی و چهار سرباز چینی انجامید، به طور جدی مختل گردید.

در این‌باره، فروا عامر، مدیر طرح‌های جنوب آسیا در «موسسه سیاست جامعه آسیا»، معتقد است: «درگیری‌های سال ۲۰۲۰ رویدادی نیست که هند بتواند به سادگی از آن عبور کند. بلکه هدف اصلی، اطمینان از عدم تکرار حوادث مشابه است و بازسازی روابط، مستلزم دست‌یابی به درکی مشترک برای تأمین ثبات در مرزها خواهد بود.»

با این حال، پس از دیدار نارندرا مودی و شی‌جین‌پینگ در حاشیه نشست بریکس در روسیه در اکتبر گذشته، نشانه‌هایی از یک فرآیند تدریجی عادی‌سازی روابط پدیدار شده است. دو طرف بر سر ازسرگیری پروازهای مستقیمی که از زمان همه‌گیری کووید-۱۹ متوقف شده بود، به توافق رسیده‌اند. یکن نیز اخیراً برای نخستین بار در پنج سال گذشته، با بازگشایی دو مکان زیارتی در تبت غربی به روی شهروندان هندی موافقت کرده و هر دو کشور متقابلاً صدور ویزای گردشگری را از سر گرفته‌اند.

طی دهه‌های بعد، به‌رغم تداوم تنش‌ها در مرزهای مشترک، رهبران دو کشور تلاش‌هایی را در جهت توسعه مناسبات اقتصادی به کار بستند که به رشد چشمگیر تجارت دوجانبه منجر شد. اما این موازنه شکننده با درگیری‌های مرگبار دره گالوان در سال ۲۰۲۰، که به جان باختن دست‌کم ۲۰ سرباز هندی و چهار سرباز چینی انجامید، به طور جدی مختل گردید.

▼ انگیزه‌های اقتصادی

دهلی‌نو تلاش کرده است تا خود را به عنوان یک قطب تولیدی برای شرکت‌های جهانی معرفی کند که به دنبال تنوع‌بخشی به زنجیره‌های تأمین خود و خروج از چین هستند.

به عنوان نمونه، بر اساس گزارش شرکت تحقیقاتی کانالیس، هند در سه‌ماهه دوم سال جاری از چین به عنوان بزرگترین تأمین‌کننده گوشی هوشمندبه آمریکاپیشی گرفت، درحالی‌که سهم چین از صادرات گوشی هوشمند به آمریکا از ۶۱ درصد در سال گذشته به تنها ۲۵ درصد کاهش یافت. با این حال، به گفته پریانکا کیشور، اقتصاددان ارشد در اندیشکده Asia Decoded) که بر اقتصاد و سیاست آسیا متمرکز است، این کشور نتوانسته است به طور کامل از فرصت ناشی از استراتژی «چین به علاوه یک» (China Plus One) بهره‌برداری کند، که این امر تا حدی به دلیل موانع تجاری میان دهلی‌نو و یکن است.

او گفت: «کشورهایی که می‌خواهند به مقصدی برای استراتژی چین+۱ تبدیل شوند، باید بتوانند مواد اولیه یا کالاهای واسطه‌ای خود را از چین تأمین کنند تا زمانی که ظرفیت‌های داخلی خود را توسعه دهند. هند در حال حاضر از نظر داخلی در موقعیتی نیست که بتواند تمام این کالاهای و مواد را تولید و تأمین کند.» چندین صنعت در هند به شدت به چین وابسته هستند.

به نوشته سی‌ان‌بی‌سی، آچی سریواستاوا، رئیس «موسسه تحقیقات تجارت جهانی»، گفت: «در مورد مواد اولیه دارویی فعال (API) که مبتنی بر مواد شیمیایی رایج هستند، چین ۷۰ درصد از نیازهای هند را تأمین می‌کند، در حالی‌که برای ای‌پی‌آی‌های زیست‌مشابه (biosimilar) این رقم به تقریباً ۹۰ درصد می‌رسد.» او افزود که چین تأمین‌کننده اصلی هند در زمینه الکترونیک، تجهیزات الکتریکی، ماشین‌آلات و مواد شیمیایی آلی است.

خودروهای برقی صنعت دیگری است که در آن، هند به شدت به تأمین‌کنندگان چینی وابسته است. دولت هند با هدف کاهش هزینه واردات نفت خام، اهداف بلندپروازانه‌ای را برای افزایش پذیرش خودروهای برقی تعیین کرده است. بر اساس داده‌های اندیشکده دولتی هند، Niti Aayog، این کشور قصد دارد تا سال ۲۰۳۰، سهم خودروهای برقی از فروش خودروهای جدید را از ۷/۶ درصد در سال ۲۰۲۴ به ۳۰ درصد افزایش دهد.

این یک هدف بسیار بلندپروازانه است، با توجه به اینکه اکثر تولیدکنندگان خودروهای برقی هندی برای تأمین عناصر کلیدی مانند آهنرباهای خاکی کمپاب به چین متکی هستند. آمیت بهانداری، پژوهشگر ارشد اندیشکده گیت‌وی هاوس مستقر در دهلی‌نو می‌گوید: «دولت ما صنعت خودروسازی را در موقعیتی قرار داده است که برای قطعات کلیدی مانند آهنرباهای خاکی کمپاب، لیتیوم، کبالت و غیره، به چین وابسته است. در نتیجه، یک صنعت تولیدی کلیدی در برابر اختلالات احتمالی در زنجیره تأمین، آسیب‌پذیر باقی مانده است.»

هفته گذشته، وزیر امور خارجه چین در جریان سفر خود به هند، اطمینان داد که کشورش نیاز هند به عناصر خاکی کمپاب، ماشین‌های حفاری تونل و کودها را برطرف خواهد کرد.

در مقابل، چین نیز از تقویت روابط تجاری با همسایه خود سود می‌برد. هند فعالیت چندین کسب‌وکار چینی را در این کشور ممنوع کرده است؛ این ممنوعیت طیف متنوعی از شرکت‌ها، از شرکت‌های تجارت الکترونیک مانند Shein گرفته تا پلتفرم رسانه اجتماعی TikTok را تحت تأثیر قرار داده است. دسترسی به بازار هند می‌تواند یک فرصت بزرگ برای شرکت‌های چینی در زمانی باشد که رشد مصرف داخلی در چین با کندی مواجه است. به عنوان مثال، بازار خودروهای برقی هندفضایی برای رشد شرکت‌های چینی فراهم می‌کند، در حالی‌که آن‌ها در داخل کشور با رقابت شدیدی روبه‌رو هستند.

پریانکا کیشور گفت: «شرکت BYD علاقه‌مند است تا کارخانه‌ای در هند افتتاح کند، به خصوص اکنون که به شرکت وینفامی VinFast این اجازه داده شده است. صنایع چین با معضل تولید بیش از حد و ظرفیت مازاد روبه‌رو هستند و با کاهش تقاضا از سوی بازار آمریکا، به بازارهای جایگزین نیاز دارند.»

در نشانه‌ای دیگر از بهبود روابط، پس از سفر وانگ یی، مقرر شد پروازهای مستقیم از هند به سرزمین اصلی چین که از زمان شروع همه‌گیری کووید-۱۹ در سال ۲۰۲۰ به حالت تعلیق درآمده بود، از سر گرفته شود. هر دو طرف همچنین توافق کرده‌اند که تجارت مرزی را در سه نقطه تجاری تعیین‌شده بازگشایی کنند.

روزنامه «اکنونیک‌تایمز» در ماه جولای گزارش داد که شرکت‌های هندی مانند صنایع ریلاینس و گروه آدانی نیز به دنبال ایجاد شراکت با شرکت‌های چینی هستند.

در حالی‌که نشانه‌های مثبت زیادی وجود دارند، سوءظن‌های دیرینه، تصور این دو غول آسیایی به عنوان شرکای نزدیک را دشوار می‌سازد. نشست آینده «سازمان همکاری شانگهای» وضوح بیشتری در این باره ارائه خواهد داد که «تانگوی فیل و اژدها» تا چه اندازه هماهنگ خواهد بود و این هماهنگی تا چه زمانی ادامه خواهد یافت.

سیاستمداران

بدبینی نسبت به تحریم اسرائیل

رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا می‌گوید، نسبت به توافق این اتحادیه به تحریم رژیم صهیونیستی بابت جنایاتش در غزه خوش‌بین نیست چون به گفته او، کشورهای عضو در این باره «اتفاق نظر ندارند.» این اظهارنظر از سوی کایا کالاس، رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا در حالی مطرح شده که وزرای خارجه کشورهای عضو قرار است در نشست دانمارک به بررسی پیشنهاد تعلیق کمک مالی اتحادیه اروپا به شرکت‌های رژیم صهیونیستی، به عنوان مجازاتی بابت وضعیت غیرانسانی که این رژیم در غزه ایجاد کرده، بپردازند. با این حال، بروکسل تاکنون نتوانسته به اکثریت لازم برای اتخاذ این اقدام برسد. کالاس در آغاز این نشست در دانمارک به خبرنگاران گفت: «من نسبت به این وضعیت خوش‌بین نیستم و بعید است که امروز تصمیماتی در این نشست گرفته شود. این نشان‌دهنده تفرقه بین ماست.» شکاف در اتحادیه اروپا بین کشورهای حامی رژیم صهیونیستی و کشورهای طرفدار فلسطینیان، باعث شده است که اتحادیه اروپا اغلب در مواجهه با بحران انسانی وخیم در غزه، ناتوان بماند.

دیکته آمریکا به لبنان

رهبر دروزی‌های لبنان با اشاره به تلاش دولت آمریکا برای فشار آوردن به بیروت جهت محدود کردن مالکیت سلاح به دولت و خلع سلاح حزب‌الله، پیشنهاد ارائه‌شده از سوی هیئت کنگره این کشور به لبنان را به منزله دیکته رژیم صهیونیستی برای وادار کردن لبنان به تسلیم شدن دانست. «ولید جنبلاط» رهبر دروزی‌ها و رئیس سابق حزب سوسیال ترقی‌خواه لبنان در مصاحبه‌ای با روزنامه «لوربان لیژور» درباره سفر دروزره هیئتی از اعضای کنگره آمریکابه لبنان و دیدارهایی که با جمعی از مسئولان لبنانی درباره مسئله انحصاری کردن اسلحه در دست دولت و محدوده عقب‌نشینی رژیم صهیونیستی از پنج پایگاه در جنوب لبنان داشتند، گفت: آنچه به ما پیشنهاد شد این است که «حزب‌الله را خلع سلاح کنید بعد از آن خواهیم دید چگونه اسرائیلی‌ها رابه عقب‌نشینی متقاعد خواهیم کرد.» این در واقع دیکته اسرائیل است. وادار کردن مابه تسلیم، غیرقابل قبول است. ماخوستار آز‌آدمسای مناطق اشغالی واجرای قطعنامه‌های بین‌المللی هستیم و تمرکز بر خلع سلاح با مخالفت گسترده از سوی بخش بزرگی از جامعه شیعیان مواجه است.

آماده دفاع هستیم

در حالی‌که تنش‌ها با ایالات متحده بر سر استقرار کشتی‌های جنگی در کارائیب ادامه دارد، رزمایش‌هایی در کاراکاس با حضور رئیس‌جمهور ونزوئلا برگزار شد. «نیک‌ولاس مادورو» رئیس‌جمهور ونزوئلا روز جمعه به همراه دیگر مقامات ارشد نظامی و دولتی برای تماشای این رزمایش نظامی در محل مراسم حضور داشتند. طبق گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس، ایالات متحده سه ناوشکن موشک‌انداز حامل موشک‌های هدایت‌شونده را در آب‌های سرزمینی ونزوئلا مستقر کرده است، در حالی‌که «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا برای مبارزه با کارتل‌هایی که او آنها را مسئول جریان فتنانیل و سایر مواد مخدر غیرقانونی به ایالات متحده می‌داند، به ارتش روی آورده است. به گفته یک مقام دفاعی، انتظار می‌رود سه کشتی تهاجمی آبی-خاکی، حامل بیش از ۴۰۰ ملوان و تفتنگدار دریایی، تا هفته آینده وارد آب‌های آمریکای جنوبی شوند. در همین حال، دولت ونزوئلا در حال پخش رزمایش‌های نظامی از تلویزیون دولتی و بسیج تجهیزات نظامی در سراسر کشور است.